

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
2026-2027 AKADEMİK YILI TÜRKÇE DERSİ İZLENESİ
ELEŞTİREL OKUMA VE YAZMA-TURK 102

Eleştirel Okuma ve Yazma (TURK 102) dersi; öğrencilerin eleştirel okuma, metin analizi ve akademik yazma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir etkin öğrenme dersiştir. Ders tamamen sanal ortamda yürütölmektedir. Dönem boyunca okunacak üç edebî eser ve bu eserlerle ilişkili ikincil kaynaklar, öğrencinin analitik düşünme ve yorumlama yetisini besleyen temel araçlar olarak kullanılacaktır. Öğrenciler, nesnel ve akademik bir dil kullanarak eleştiri yazıları kaleme alacak, eserleri tema, anlatı ve bağlam ekseninde analiz etmeyi öğreneceklerdir.

HEDEFLER

- Öğrenciyi analitik ve eleştirel bir bakışla eser okumaya yönlendirmek,
- Öğrencinin metin merkezli çözümleme ve yorum yapma becerisini geliştirmek,
- Öğrencinin birincil ve ikincil kaynakları ilişkilendirerek tutarlı bir akademik argüman kurabilmesini sağlamak,
- Öğrencinin iş ve akademik hayatında kullanabileceği, nesnel ve anlatım bütünlüğü olan etkili yazı yazma becerisini kazandırmaktır.

YÜKÜMLÜLÜKLER

- Öğrenciden nesnel bir dille eleştirel analizini aktardığı iki adet eleştiri yazısı yazması beklenmektedir. Her iki yazı da Active Learning (AL) platformunda sunulan listedeki eserler arasında seçilecektir.
- Yazılar, alıntılar ve künye bilgileri hariç, en az 500 sözcük olmalıdır. Yazıların içerebileceği en fazla sözcük sayısı 800'dür.
- Eleştiri yazıları; özet, olay örgüsü aktarımı veya kişisel izlenim içermemeli, seçilen eser belirli bir tema ya da kavram ekseninde analiz edilerek akademik bir argüman ortaya koyulmalıdır.
- Öğrenci, iki eleştiri yazısını web sayfamızda yer alan kitap listesinden seçim yaparak yazacaktır. Dönem sonu sınavı listesindeki üç eser bu seçime dâhil değildir. Kitap listesinde yer almayan bir eser üzerine yazı yazmak isteyen öğrenci, seçimini SRS üzerindeki AL bağlantısından dersin öğretim görevlisinin onayına sunmalıdır.¹
- Her eleştiri yazısında öğrenci seçtiği eserin dışında ödevde ele aldığı konuyla ilgili yine kendi seçtiği ikincil bir kaynaktan yararlanmalı; bu kaynaklardan yaptığı alıntı ve atıfları MLA, Chicago veya APA referans sistemlerinden birinin kurallarına uygun şekilde göstermelidir.
- Her bir eleştiri yazısının teslim tarihi AL'de belirtilmiş olup öğrenci bu tarih aralığında yazısını sisteme yüklemelidir.
- Öğrenci ayrıca iki ara sınava ve bir dönem sonu sınavına tabi tutulacak, ara sınavlarda ve dönem sonu sınavında okuma listesindeki üç eserden (Sait Faik Abasıyanık, *Son Kuşlar*; Sevgi Soysal, *Tante Rosa*; Yaşar Kemal, *Kuşlar da Gitti*) sorumlu olacaktır. Her eserle birlikte dersin öğretim görevlisi tarafından belirlenmiş ikincil kaynaklar da (eleştiri yazıları, akademik makaleler) okunacaktır. Bu eserler ve ilgili ikincil kaynaklar eleştiri yazılarında kullanılmayacak, sadece sınavlara özgü olacaktır.
- Öğrenciye yazılarının, ara sınavlarının ve dönem sonu sınavının puanı AL üzerinden ilan edilecektir.
- Yazıların zamanında teslim edilmesi önemlidir. Geç yüklenen yazılardan sistem otomatik olarak her gün için 1 puan düşecektir. İkinci günden sonra sistem yazı yüklemeye izin vermeyecektir.

NOTLAR

- Türkçe dersinde iki yazının ve iki ara sınavın her biri için asgari %50 başarı sağlanmalıdır. Dönem boyunca her bir yükümlülüğü tamamlamak zorunludur; yazılarını belirtilen tarihlerde sisteme yüklemeyen ve ara sınavlara katılmayan öğrencilere FZ notu verilir. FZ notu alan öğrenci dönem sonu sınavına katılamaz. Ayrıca söz konusu yükümlülüklerin (iki yazı ve iki ara sınavın) her birinin toplam puanının %50'sinin altında puan alan öğrencilere de FZ notu verilir.

¹ Öğrenci, eleştiri yazılarında, web sayfamızda sunulan kitap öneri listesinden faydalanabileceği gibi kendi seçtiği bir eser üzerine de yazabilir. Eğer öğrenci, öneri listesi dışında bir kitap seçmek istiyorsa bunu SRS üzerindeki AL bağlantısından dersin öğretim görevlisinin onayına sunmalıdır. Öğrencinin onaya sunacağı kitap –mevcut kitap listemizde olduğu gibi– 2024-2026 yılları arasında ve ilk defa basılmış olmalıdır. Onay süresi 48 saat olup bu süre içinde reddedilmeyen kitap kabul edilmiş demektir. Yazı yükleme tarihinden 24 saat önce başlık onaya sunulmalıdır. Öğrenci gecikme süresi içindeyken başlığını onaya sunamaz.

- Asgari limit olan 500 sözcüğün altında kalan eleştiri yazıları değerlendirme dışı bırakılır. Bu kural dönem sonu sınavı için de geçerlidir.
- Eleştiri yazılarında referans verilmeden kullanılan ifadeler intihal sayılmaktadır. Üniversitemiz lisans yönetmeliği uyarınca bu konuda özen göstermeyen öğrencilerin yazıları değerlendirmeye alınmaz ve öğrenci hakkında disiplin soruşturması açılır.
- Öğrencinin sisteme kaydettiği başlık ile yazısının içeriği uyuşmuyorsa söz konusu yazı değerlendirmeye alınmaz.
- Hakaret içerikli ifadeler barındıran yazılar değerlendirmeye alınmaz.
- Yazıların belirtilen tarihlerde ve belirlenen alanlara doğru biçimde yüklenmesi öğrencinin sorumluluğundadır. AL'ye yanlış dosya yüklenmesi veya dosyanın yanlış alana yüklenmesi durumunda yazı değerlendirmeye alınmaz. Belirtilen süre içinde sisteme yüklenmeyen yazılar da değerlendirme dışı kalır ve puanlanmaz.
- Active Learning'e daha önce yüklenen her yazı veri tabanında kayıtlıdır. Daha önce dersi almış, dersten başarısız olmuş veya dersi bırakmış (withdraw) olan öğrencilerin hâlihazırda almış oldukları ders için farklı, yeni ve özgün bir yazı yüklemeleri gerekmektedir.
- Öğrenci, AL'ye yüklediği eleştiri yazılarından birini seçip harf notlarının ilanından önce yayımlayabilir. Bu yazılar üniversitenin ilgili web sayfasına koyulacaktır.
- Öğrenci isterse eleştiri yazılarında kaynak göstermek koşuluyla görsel malzeme kullanabilir.
- Öğrenci dönem başında SRS'de ve web sayfamızda ilan edilen ofis saatlerinde öğretim görevlisine ulaşabilir. Kendisiyle yüz yüze veya çevrim içi görüntülü görüşme yoluyla iletişim kurabilir.
- Ders hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. <http://web2.bilkent.edu.tr/turkce-birimi>

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

- Dönem içerisinde hazırlanacak iki eleştiri yazısının her biri 10 puan değerindedir.
- Dönem içerisinde yapılacak iki ara sınavın her biri 25 puan değerindedir. Öğrenci, sınavlar için hazırlanan üç kitaplık (Sait Faik Abasıyanık, *Son Kuşlar*; Sevgi Soysal, *Tante Rosa*; Yaşar Kemal, *Kuşlar da Gitti*) kısa listeden ve ikincil kaynaklardan sorumludur. Ara sınavlarda bilgi soruları (15 puan) ve pasaj analizi (10 puan) olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Örnek sorular web sayfamızda yer almaktadır.
- Dönem sonu sınavı 30 puan değerindedir. Öğrencilerden ara sınavlar ve dönem sonu sınavı için hazırlanan okuma listesindeki eserleri dönem boyunca verilen ikincil kaynaklarla ilişkilendirerek belirli bir tema üzerinden analiz etmeleri beklenecektir. Örnek sorular web sayfamızda yer almaktadır.
- Yazıların ve sınavların ayrıntılı değerlendirme ölçütleri aşağıdaki gibidir:

ELEŞTİRİ YAZISI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Ölçüt	Açıklama	Puan
Tez ve Argüman	• Yazı, açık ve savunulabilir bir tez cümlesi içermelidir; yazının öne sürdüğü tez ilk paragraftan itibaren anlaşılmalıdır. • Ortaya konan argüman yazı boyunca tutarlı biçimde geliştirilmeli, konu dışına çıkılmamalıdır. • Tez, yalnızca bir gözlem ya da özet niteliği taşımamalı, yoruma ve değerlendirmeye dayalı özgün bir önerme içermelidir.	2.5 / 10
Metinden Kanıt Gösterme	• Her temel iddia, metinden alınan alıntı ya da somut referanslarla desteklenmelidir. • Alıntı kullanırken alıntının, yazının argümanına nasıl katkı sunduğu açıklanmalıdır.	2.5 / 10

Ölçüt	Açıklama	Puan
	Alıntı veya aktarmalar işlevsel ve amaca uygun olmalı, uzun alıntı ve aktarmalardan kaçınılmalıdır.	
İkincil Kaynak Kullanımı	- Seçilen kitap haricinde konuyla ilgili bir ikincil kaynak seçilmeli ve bu kaynak argümanı güçlendirmek ya da sorgulamak amacıyla kullanılmalıdır. - İkincil kaynağa yapılan atıflar MLA, APA veya Chicago kurallarına uygun biçimde gösterilmelidir. - Kaynak, argümanın yerine geçecek biçimde kullanılmamalı, yazının kendi çözümlemesini destekler nitelikte olmalıdır.	2.5 / 10
Akademik Dil ve Anlatım	- Yazı boyunca nesnel, akademik bir üslup benimsenmelidir. - Kavramlar ve terimler doğru ve yerinde kullanılmalıdır. - Yazım ve noktalama kurallarına uyulmalı, paragraflar arasında mantıksal geçişler sağlanmalıdır. - Öznel yargılar ve duygusal ifadeler yerine çözümleyici, nesnel bir dil tercih edilmelidir.	2.5 / 10

ARA SINAV DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Bilgi Soruları (15 puan)

Ölçüt	Açıklama	Puan
Bilgi Soruları	- Sınav için okunacak eserlerin (Sait Faik Abasıyanık, <i>Son Kuşlar</i>; Sevgi Soysal, <i>Tante Rosa</i>; Yaşar Kemal, <i>Kuşlar da Gitti</i>) olay örgüsü, karakterler, temalar ve anlatı teknikleri hakkındaki sorular doğru ve eksiksiz yanıtlanmalıdır. - Yanıtlar yalnızca olayları aktarmakla yetinmemeli, eserin ilgili boyutunu kavradığını gösteren kısa bir yorum da içermelidir. - Yanıtlar soruyla ilgisiz, gereksiz bilgi yükünden arındırılmış olmalıdır.	15 / 25

Pasaj Analizi (10 puan)

Ölçüt	Açıklama	Puan
Metni Anlama ve Yorumlama	- Soruda verilen pasajın genel anlamı ve metnin bağlamı açık biçimde ortaya koyulmalıdır. - Eserdeki söylemin katmanları ve örtük anlamları analiz edilmelidir.	3 / 10

Ölçüt	Açıklama	Puan
Argüman Geliştirme	- Pasajdan hareketle savunulabilir ve tutarlı bir yorum geliştirilmelidir. - Yorum pasajla çelişmemelidir.	3 / 10
Metinden Kanıt Gösterme	- Yorum, pasajdan somut ifadeler ve referanslarla desteklenmelidir. - Alıntılar kısaca açıklanmalı, alıntının neden seçildiği ve argümana nasıl katkı sunduğu anlaşılır olmalıdır.	2 / 10
Dil ve Anlatım	- Akademik ve nesnel bir üslup kullanılmalıdır. - Yazım, noktalama ve cümle yapısı Türkçenin kurallarına uygun olmalıdır. - Tüm alıntı ve atıflar MLA, APA veya Chicago kurallarına uygun biçimde gösterilmelidir.	2 / 10

DÖNEM SONU SINAVI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Ölçüt	Açıklama	Puan
Tez ve Argüman	- Yanıt; eserler ve ikincil kaynaklarla ilişkili, açık ve özgün bir tez cümlesi içermelidir. - Argüman, ikincil kaynakların katkısıyla derinleştirilerek yanıt boyunca tutarlı biçimde geliştirilmelidir.	7.5 / 30
Metin ve Kaynak Kullanımı	- Birincil eserlerden ve ikincil kaynaklardan alınan kanıtlar argümanı destekler nitelikte seçilmeli ve açıklanmalıdır. - İkincil kaynaklar argümanın yerine geçmemeli, yazının kendi çözümlemesini pekiştirmek ya da sorgulamak için kullanılmalıdır. - Tüm alıntı ve atıflar MLA, APA veya Chicago kurallarına uygun biçimde gösterilmelidir.	7.5 / 30
Çözümleme Derinliği	- Eserler yalnızca olay örgüsü düzeyinde aktarılmamalı, seçilen tema veya kavram metin merkezli ve analitik bir bakışla ele alınmalıdır. - İkincil kaynaklardaki kuramsal ya da eleştirel çerçeve esere uygulanmalı, bu uygulamanın gerekçesi açıklanmalıdır. - Yüzeysel gözlemlerin ötesine geçilerek eserin anlam katmanları ortaya konulmalıdır.	7.5 / 30
Akademik Dil, Anlatım ve Yapı	- Yanıtlar nesnel, tutarlı ve akademik bir üslupla kaleme alınmalıdır. - Kavramlar doğru ve yerinde kullanılmalı, duygusal ya da belirsiz ifadelerden kaçınılmalıdır.	7.5 / 30

Ölçüt	Açıklama	Puan
	- Yanıtlarda düşünceler arasındaki mantıksal geçişler sağlanmalı, yanıt bütünlüklü bir yapı sergilemelidir. - Yazım ve noktalama kurallarına titizlikle uyulmalıdır.	